

Foto: Guliver Images/Sebastian Aponte/Us Marine, ilustracija

INTIMNA ISPOVIJEST

AA_A

'MALI IZ IMOTSKOG' POBJEGAO U LEGIJU STRANACA! 'Molim te,

prekrij mi lice': Otišao bez pozdrava i otkrio zašto se vratiti neće

Autor: Robert Valdec   Četvrtak, 03. studenoga 2022. u 20:05

Like 42

Share

Samo na Dnevno.hr pratite serijal Roberta Valdeca! Nestali: Misteriji nestanka ljudi – činjenice i zablude

Takvi, namjerno 'nestali', čine posebnu kategoriju, a motivi koji su ih nagnali na to da izbrišu sve iza sebe i započnu negdje iznova, razni su. Neki bježe od zakona, neki od dugova, neki od okoline u kojoj nisu željeli živjeti... Ima onih koji, naprosto, nemaju nikoga bliskog za kojeg bi bili vezani, imovine, neki bježe od sebe samih.

S jednim sam 'nestalim' proveo zanimljivu večer davne 1995. godine!

Čarobna Opatija: ovo je cijena za jesensko i adventsko obiteljsko opuštanje

Tražite pouzdanog partnera za svoje poslovanje? Provjerite našu ponudu poslovnih paketa!

“Da, zemljaci smo. Možeš fotografirati mene i Lucu, ali molim te, prekrij mi lice. Zovi me Paul, pravo ime ionako sam promijenio već više puta...”, podgrijan popriličnom količinom alkohola, na lošem hrvatskom, povjerio mi se ‘Paul’, već gotovo 60-godišnji kuhar u poljskoj kuhinji u šatoru Legije stranaca na položajima iznad Sarajeva, na planini Igman gdje je bilo smješteno nekoliko postrojbi 2. pješačke pukovnije te tajanstvene francuske postrojbe.

Istina uz čašicu

Ondje su bili stacionirani u sklopu međunarodnih vojnih snaga, bavili se bazično razminiravanjem terena, no i provodili svakodnevnu obuku.

Te 1995. godine sam kao reporter Večernjeg lista, poslan na 10-dnevni zadatak napraviti seriju reportaža o međunarodnim mirovnim vojnim snagama u BiH, a kako se dobro služim francuskim, a imam i kontakata u Legiji stranaca, bilo je logično da završim ondje.

Boravio sam u šatorima s ostalim legionarima, išao s njima po terenu, no kao stranog novinara svake sam večeri bio pozivan u časnički šator na večeru.

I jedne večeri, kada su se časnici razišli, Luca, legionar koji je služio i kao konobar, pozvao me u kuhinju. ‘Na još jednu’.

Tu sam upoznao ‘Paula’ koji mi je ispričao svoju priču o ‘nestajanju’.

Bježao od JNA, završio u Legiji

“Davno je to bilo, prije više od 30-ak godina. Nisam imao obitelji, a stizalo mi je vrijeme za odlazak u JNA što sam pod svaku cijenu želio izbjeći, pa sam, naprosto,

pobjegao preko granice iz tadašnje SFRJ”, započeo je taj simpatični Istranin. Prošavši u Italiji 'emigrantsku trijažu', 18- godišnjak se zaputio u Francusku. Odmah se zaposlio, ubrzo naučio jezik, upoznao 'ženu svog života' koja je već imala dvoje ili troje djece, živjela od alimentacije bivšeg muža. Zaljubljeni, vrijedni 'Paul' riješio ju oženiti, priznao njenu djecu kao svoju, vrijedno radio, uskoro podigao i kredit za stan i auto... No, zanijet poslom, nije primijetio kako 'žena njegovog života' baš i nije ta.

“Ali bilo je kasno. Razveo sam se, ona nije radila, sud mi je presudio alimentaciju – uzdržavanje i za nju i za djecu. Još u kreditu, shvatio sam da ću ostatak života provesti crnčeći na dva posla, samo kako bih to sve namirio... A bilo mi je 20-ak godina”, nastavio je.

“Shvatio sam da nemam kuda – u SFRJ natrag nisam smio, preostalo mi je samo da strpam par stvari u ruksak i prijavim se – u Legiju stranaca. Isprva sam mislio – odraditi ću jedan ugovor, promijeniti identitet, pa pokušati negdje drugdje ispočetka. No..., zavuče ti se to pod kožu. Pa sam potpisao još jedan ugovor, a kad je i on istekao, preostao mi je još jedan do mirovine. I nakon 15 godina Legije, zaključio sam da, zapravo, nemam gdje. I ostao. Kad ću uskoro po sili zakona morati napustiti Legiju, već sam se predbilježio za Dom umirovljenika Legije u mjestu Puyloubier na jugu Francuske”, završio je svoju priču.

Manijacima ulaz zabranjen

Nisu sve legionarske priče tako 'bezazlene'. No mogućnost 'nestati', promijeniti identitet, državljanstvo i možda započeti iznova, golica maštu mnogim mladićima. I ne vjerujte bajkama o Legiji stranaca kao utočištu teških kriminalaca, ubojica, seksualnih

prijestupnika, ljudi iz narko-miljea. Jer takve Legija, naprosto, ne prima u svoje redove.

“Pa zar misliš da bi dali oružje u ruke nekom manijakalnom ubojici, psihopatu, seksualnom manijaku, narkomanu... I još ga obučavali da se služi tim oružjem i to vrhunski?”, pričat će mi par godina kasnije mladi časnik Legije – Hrvat iz Rijeke, čiji je osnovni posao upravo to – provjeriti svakog kandidata. On je jedan od čelnih ljudi tzv ‘Gestapoa’ – tajne službe Legije stranaca.

“Moj motiv za angažman bio je – avanturizam. Dobrostojeća obitelj, roditelji profesori, počeo sam pripremati prijamne ispite za fakultet kada mi je u ruke došao roman ‘Legija stranaca’ Gorana Tribusona. Pročitao sam ga nekoliko puta, nikom nisam govorio ništa, i naprosto – otišao”, objasnio mi je.

‘Top destinacija’ avanturista

“No motivi momaka koji se prijavljuju različiti su – egzistencijalni, politički, neki bježe, žele ‘se izbrisati’ od loših obiteljskih prilika, okoline, neki bježe od financijskih dubioza – velikih kredita, neki od kamatara... No najčešći je motiv upravo avanturizam. Mnogi dolaze i kako bi zaradili novac, uredno ga šalju obiteljima, mnogima naprosto pomisao na mirovinu nakon 15 godina službe zvuči privlačno.

Za nekakav sitni kriminal, saznamo li za njega, krađa auta, provala u kiosk, tučnjave, dugovanja..., progledat ćemo kroz prste, no takve držati pod povećalom. Dosta je i dovoljno mladih ratnih veterana iz raznih država koje su, naprosto, istjerali iz vojarni, a oni se u civilnom životu nisu više mogli snaći”, razlaže.

U svakom slučaju, francuska Legija stranaca jedna je od destinacija za nekog tko 'želi nestati'. Kao novinar više sam puta imao prilike boraviti uz njihove postrojbe, bilo na tlu Francuske, bilo negdje drugdje u svijetu, na terenu. Susretao sam dosta naših ljudi. Neki su bili u kontaktu s obiteljima u Domovini, planirali povratak kući nakon umirovljenja, no bilo je i onih koji su pristajali na razgovor samo pod uvjetom anonimnosti. Jednostavno, potpisivanjem ugovora s tom vojnom postrojbom izbrisali su dotadašnji život i započeli novi.

Hrvata ne manjka

U Puyoublieru, svojevrsnom 'legionarskom staračkom domu' prije 20-ak godina susreo sam Stipu (ime je izmišljeno o.a.), osamdesetogodišnjeg Imoćanina. Fotoreporter i ja kod prijavnice smo, stojeći na suncu, čekali da starcu u odori koji je radio i kao 'recepционер' jave da nas smije propustiti. Stari vojnik, izbrazdanog lica, sjedio je u hladu i listao novine čekajući poziv, a na stalku kraj njega sjedila je ogromna šarena papiga Ara, gegajući se lijevo-desno po šipci. Odjednom, počela je psovati! Na hrvatskom! I fotoreporter i ja prasnuli smo u smijeh, a nije se mogala suzdržati ni stara vojničina.

"Da, naši smo", napokon je progovorio na hrvatskom s jakim naglaskom. Ova ptičurina živi ovdje sa mnom već skoro 15 godina, pa je morala nešto i naši naučiti...', objasnio je kroz smijeh. Onda se uozbiljio, pokazao kolegi rukom da spusti fotoaparat koji je ovaj već pripremao.

"Ostavio sam svoj Imotski prije više od pola stoljeća. Nikog više tamo nemam, nikada se nisam vraćao niti se neću vratiti. Završiti ću vjerojatno tamo iza", pokazao je negdje iza brdašca obraslog čempresima gdje se nalazilo legionarsko groblje.

'To je moja obitelj'

Pa se opet odobrovoljio i nastavio:

“Stari je nestao na Križnom putu, a i dva strica s njim. Ja sam kao klinac odrastao kao dijete iz ‘nepoćudne’ obitelji. Umrlo je i majka i prije nego što sam postao punoljetan, pobjegao sam preko granice iz one Juge. Ni sam ne znam kako, nakon nekakvih prihvatnih kampova u Italiji, s nekoliko prijatelja, otišao u Francusku i prijavili se u Legiju. Prošao sam i Indokinu i Alžir... I još koješta. Služio u Legiji skoro do svoje 60-e, nakon toga pokušao tu, u Francuskoj civilni život..., ali nije išlo. Tu sam već dugo. Jako dugo. To je moj dom, moja obitelj...”, ispričao je još jednom nas upozorivši da ga ne fotografiramo i ne spominjemo detalje.

Naprosto, kazao je, onaj mali iz Imotskog već odavno ne postoji.

Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije.